Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-02-19

RS 2019-0629

Regionstyrelsen

Motion 2019:21 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

Föredragande regionråd: Ella Bohlin

Ärendebeskrivning

Talla Alkurdi m.fl. (S) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås ett antal uppdrag med syfte att öka fortbildningen, utvecklingen och forskningen inom primärvården.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:21 av Talla Alkurdi m.fl. (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

De tre områdena fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården som lyfts i motionen är tre högprioriterade områden för Region Stockholm. Det är avgörande för en god vård att personalen har adekvat utbildning och kompetens för att utföra sitt uppdrag inom hälso- och sjukvården.

I Region Stockholms primärvårdsstrategi Mål och strategisk inriktning för primärvården i Region Stockholm 2019-2025, HSN 2019-0945, preciseras primärvårdens utvidgade uppdrag kring dessa tre områden och möjligheten att införa målrelaterad ersättning för medicinskt förbättringsarbete inom fler avtalsområden kommer att ses över.

I förfrågningsunderlaget för husläkarverksamhet med basal hemsjukvård anges att vårdgivaren ansvarar för att personalen får den fortbildning och kompetensutveckling som krävs för att kunna genomföra uppdraget. Förvaltningens roll är att stödja vårdgivarna i att kunna ta detta ansvar och det finns flera verksamheter inom regionen som bistår vårdcentralerna med fortbildning.

Akademiskt primärvårdscentrum (APC) erbjuder både personal och studenter i primärvården utbildning, fortbildning och utvecklingsarbete

som finansieras av Region Stockholm. Strama bedriver fortbildning kring god antibiotikaanvändning, enheten medicinsk fortbildning har informationsapotekare och läkare som fortbildar husläkare i rationell läkemedelsanvändning, QRC Kvalitetsregister Stockholm erbjuder kurser och seminarium inom området systematiskt förbättringsarbete.

Forskning i primärvården hålls samman av APC. De får FoU-medel utifrån basersättning som baseras på antalet sina anställda lektorer, professorer och specialistläkare. De får också aktivitetsrelaterad ersättning som bygger på bibliometri, examina och externa medel. Utöver dessa medel kan APC ansöka om ALF-medel. Region Stockholm utlyser dessutom cirka 10 miljoner kronor per år som sökbara FoU-medel inom nätverkssjukvården där en av de sökande måste ha sin lokalitet i primärvården.

Region Stockholm erbjuder goda möjligheter till fortbildning, utveckling och forskning i primärvården och regionrådsberedningen anser inte att det bör införas preciserade krav på omfattning av kompetensutveckling Den detaljstyrning som en fortbildningsgaranti enligt motionens förslag innebär, är inte ändamålsenlig mot bakgrund av husläkarmottagningarnas heterogena sammansättning. Behoven ser olika ut och det finns en stor mångfald i organiseringen av länets husläkarmottagningar avseende storlek, personalstruktur och erfarenhet samt patientgruppens sammansättning. En fortbildningsgaranti innebär också en ökad administrativ börda för vården, något som går emot regionfullmäktiges beslut om minskad administration.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:21
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 26 november 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 8 november 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes protokollsutdrag den 21 november 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes beslutsunderlag den 31 oktober 2019

Irene Svenonius Ella Bohlin

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Maria Schönnings

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-27

RS 2019-0629

Regionstyrelsen

Motion 2019:21 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

Ärendebeskrivning

Talla Alkurdi m.fl. (S) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås ett antal uppdrag med syfte att öka fortbildningen, utvecklingen och forskningen inom primärvården.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:21
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 26 november 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 8 november 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes protokollsutdrag den 21 november 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes beslutsunderlag den 31 oktober 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:21 av Talla Alkurdi m.fl. (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Talla Alkurdi m.fl. (S) föreslår i en motion att regionfullmäktige ska besluta om ett antal uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden med syfte att öka fortbildningen, utvecklingen och forskningen inom primärvården.

Regionledningskontoret anser inte att den detaljreglering som en fortbildningsgaranti för vårdpersonalen på husläkarmottagningarna med krav på minst tio externa fortbildningsdagar per år för specialistläkare och

fyra dagar per år för specialistsjuksköterskor och annan legitimerad personal är ändamålsenlig mot bakgrund av husläkarmottagningarnas heterogena sammansättning. Vidare skulle den föreslagna fortbildningsgarantin innebära en ökad administrativ arbetsbörda vilket inte är i linje med regionfullmäktiges beslut om minskad administration. Regionledningskontoret anser att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Talla Alkurdi m.fl. (S) föreslår i en motion till regionfullmäktige att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att införa en fortbildningsgaranti för vårdpersonalen på husläkarmottagningarna med krav på minst tio externa fortbildningsdagar per år för specialistläkare och fyra dagar per år för specialistsjuksköterskor och annan legitimerad personal, med fokus på den medicinska verksamheten. Vidare föreslår motionärerna att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda hur ersättningssystemet bättre kan främja fortbildning för personalen inom primärvården samt att ge Akademiskt primärvårdscentrum utökade resurser i syfte att kunna inrätta fler kunskapsteam med uppdrag att fortbilda primärvårdens personal inom fler för primärvården relevanta områden. Slutligen föreslås att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att tillföra resurser till de Akademiska vårdcentralerna i syfte att stärka forskning och utveckling inom primärvården samt att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att skapa förutsättningar för fler allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde.

Överväganden
I Region Stockholms förfrågningsunderlag för Husläkarverksamhet med basal hemsjukvård, HSN 2017-1302, anges att vårdgivaren ska tillse att personalen har för uppdraget adekvat utbildning och kompetens och får den kompetensutveckling och handledning som erfordras. Sedan 2016 har husläkarmottagningarna som del i målrelaterad ersättning möjlighet att erhålla ersättning för utförande och redovisning av ett medicinskt förbättringsarbete. I linje med Region Stockholms Mål och strategisk inriktning för primärvården 2019-2025, HSN 2019-0945, kommer hälso- och sjukvårdsnämnden fortsätta utveckla förbättringsarbetet på husläkarmottagningarna och se över möjligheten att införa målrelaterad ersättning för medicinskt förbättringsarbete inom fler avtalsområden.
Det finns en stor mångfald i organiseringen av länets husläkarmottagningar med avseende på storlek, personalstruktur och erfarenhet samt patientgruppens sammansättning. Regionledningskontoret delar hälso- och

sjukvårdsnämndens bedömning att en detaljreglering i linje med motionärernas förslag inte är ändamålsenlig på grund av husläkarmottagningarnas heterogena sammansättning. Den föreslagna fortbildningsgarantin skulle därtill bygga på självrapportering från vårdgivarna vilket skulle innebära en ökad administrativ arbetsbörda för dem.

Akademiskt primärvårdscentrum (APC) erbjuder personal och studenter vid primärvårdsenheter finansierade av Region Stockholm utbildning, fortbildning och utvecklingsarbete. Arbetet sker i bred samverkan med såväl hälso- och sjukvård, universitet, högskolor som andra aktörer. Utöver APC listar hälso- och sjukvårdsnämnden i sitt yttrande ytterligare verksamheter inom Region Stockholm som har till uppdrag att bistå primärvården med fortbildning:

1. Verksamheten Strama bedriver fortbildning om god antibiotikaanvändning.
2. Enheten Medicinsk fortbildning har informationsapotekare och -läkare som med utgångspunkt från lokal läkemedelsförskrivning fortbildar husläkare i rationell läkemedelsanvändning med aktiviteter på husläkarmottagningarna.
3. QRC Kvalitetsregister Stockholm erbjuder kurser och seminarier inom området systematiskt förbättringsarbete.

APC är sedan den 1 september 2019 en del av den nationella kunskapsstyrningsorganisationen. APC finns representerade i det nationella programområdet Nära vård/ Primärvård. Inom kunskapsstyrningsorganisationen ska de regionala programområdena (RPO) identifiera sjukvårdsregionala förbättringsbehov inom de områden som prioriterats av det nationella programområdet (NPO). Regionledningskontoret instämmer i hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning att nationellt och regionalt programområde Nära vård/ Primärvård således utgör grunden för gemensamma prioriteringar gällande vilken kunskap som är mest central att få ut i primärvården. APC kommer även att kunna svara mot de behov som kommer att ställas på en implementeringsorganisation i kunskapsstyrningssystemet såsom motionärerna efterfrågar.

APC erhåller så kallade verksamhetsfördelade FoU-medel utifrån basersättning som baseras på antalet lektorer, professorer och specialistläkare (med utbildningsuppdrag, s k ”LUS-läkare”) anställda vid

enheten samt aktivitetsrelaterad ersättning som bygger på bibliometriska analyser, examina och externa medel.

Utöver de verksamhetsfördelade medlen har APC möjlighet att ansöka om forskningsmedel inom de utlysningar som görs. Region Stockholm har sedan 2013 utlyst 10 miljoner kronor årligen i sökbara projektmedel för FoU inom primärvård, psykiatri och geriatrik (PPG). År 2018 ändrades denna satsning till att stödja utveckling inom nätverkssjukvården. Minst en av de sökande ska ha sin huvudsakliga anställning inom primärvården eller den prehospitala vården.

Mot bakgrund av detta anser regionledningskontoret att Region Stockholm erbjuder möjligheter att finansiera forskning inom primärvården.

Regionledningskontoret delar Stockholms läns sjukvårdsområdes syn på att förutsättningar för allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna bör ske i samråd med chef och medarbetare, och inte fastställas centralt.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Om regionfullmäktige skulle besluta om ytterligare uppdrag inom området i enlighet med motionärens förslag och dessa inte anses tillgodoses av redan beslutad utveckling krävs att regionfullmäktige även beslutar om finansiering av sådana utökade uppdrag.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Jan Andersson
Forsknings- och
innovationsdirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde
Regionledningskontorets FoUI-avdelning

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-01-27

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2019 -05- 07
Dnr. RS2019-0629

MOTION

2019-05-07 2019:21

Motion av Talla Alkurdi (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

Trots att det tycks råda en bred politisk enighet kring behovet av satsningar på primärvården och vårdcentralerna är fortbildning, utveckling och forskning fortsatt väldigt eftersatt inom den nära vården. Detta gäller inte minst i Region Stockholm.

Att personal kontinuerligt ges fortbildning inom relevanta vårdområden är av stor vikt för att kunna erbjuda patienter en kvalitativ och evidensbaserad vård. Enligt läkarförbundets undersökning "Fortbildning i vårdvalet" får Region Stockholm underkänt när det kommer till krav på fortbildning inom primärvården. Läkarförbundets fortbildningsenkät från 2018 visar även att Region Stockholm som helhet sticker ut med näst lägst antal externa fortbildningsdagar per läkare av samtliga regioner. Snittet i Region Stockholm låg enligt undersökningen på 5 externa fortbildningsdagar per läkare och år, att jämföra med 7,9 för läkare i Region Kalmar. Inom primärvården ligger antalet externa fortbildningsdagar enligt Läkarförbundet i Stockholm ännu lägre med i genomsnitt 3 dagar per allmänläkare och år.

När det kommer till fortbildning inom primärvården ligger Region Stockholm långt efter många regioner. I till exempel Region Kronoberg ställs krav i förfrågningsunderlaget på 10 externa fortbildningsdagar per år för läkare och 4 för övriga legitimationsyrken. Liknande krav ställs även i Region Kalmar, Region Blekinge, Region Värmland, Region Örebro och Region Dalarna. I Region Västmanland ges vårdcentralerna ersättning för att ha möjlighet att skicka iväg personalen på fortbildningsaktiviteter.

För att möjliggöra att den senaste evidensen och behandlingsmetoderna kommer invånarna till del, räcker det däremot inte med att öka antalet fortbildningsdagar för personalen. Regionen måste även säkerställa att fortbildningen håller hög kvalitet och att personalen ges möjlighet till fortbildning inom samtliga för primärvården väsentliga områden. Därför är det oroväckande att Akademiskt primärvårdscentrum, som har ett fortbildningsuppdrag för hela primärvården idag, är underfinansierade och inte har möjlighet att erhålla kunskapsteam och

fortbildning inom många viktiga områden såsom hjärta- och kärl samt äldres hälsa. Vi menar därför att resurserna till Akademiskt primärvårdscentrum behöver öka.

I sitt delbetänkande för utredningen "God och nära vård – en primärvårdsreform" pekar Anna Nergårdh på det faktum att forskningen inom primärvården är mycket eftersatt och behöver stärkas. Som ett exempel kan nämnas att omkring 40 procent av vårdbesöken sker inom primärvården, men endast 1 procent av all medicinsk forskning.

I Region Stockholm har åtta akademiska vårdcentraler i uppdrag att bedriva forskning och utvecklingsarbete inom primärvården. För detta får de årligen 9 miljoner kronor. Företrädare från de akademiska vårdcentralerna vittnar om att detta är långt ifrån tillräckligt för att forskningen ska bli en naturlig del av primärvården. Med ökade resurser till de Akademiska vårdcentralerna skulle forskningen inom primärvården stärkas och de Akademiska vårdcentralerna skulle kunna samverka mer kring utveckling och fortbildning med vårdcentralerna i sitt nätverk.

För att primärvården ska utvecklas på bästa sätt är det avgörande att professionen själva får vara med och utveckla vården. Därför vill vi att fler allmänläkare ges möjlighet att bedriva utvecklings- och kvalitetsarbete på vårdcentralerna. Positiva exempel finns redan i Region Gotland och Region Kronoberg där allmänläkare får avsätta 20 procent, respektive 10 procent av sin arbetstid för lokalt utvecklingsarbete. Det kan handla om allt från implementering av nya behandlingsmetoder och digitala hjälpmedel till utveckling av rutiner för arbetet med specifika patientgrupper. Att skapa möjlighet att varva patientkontakter med utvecklingsarbete är inte endast ett sätt att stärka kvalitén i primärvården, det är även en viktig åtgärd för att skapa en mer hållbar och attraktiv arbetsmiljö. Till en början skulle försök kunna göras där fler allmänläkare ges möjlighet att avsätta 10 procent av sin arbetstid för utvecklingsarbete. För att detta ska bli möjligt krävs att vårdcentralerna ges resurser för detta.

Vi socialdemokrater menar att forskning, utveckling och fortbildning behöver bli en betydligt mer integrerad del av primärvården om vi ska kunna erbjuda invånarna en högkvalitativ hälso- och sjukvård samt kunna locka och behålla personal inom primärvården.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna regionfullmäktige besluta:

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en fortbildningsgaranti för vårdpersonalen på husläkarmottagningarna med krav på minst tio externa fortbildningsdagar per år för specialistläkare och fyra dagar per år för specialistsjuksköterskor och annan legitimerad personal, med fokus på den medicinska verksamheten

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda hur ersättningssystemet bättre kan främja fortbildning för personalen inom primärvården

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att ge Akademiskt primärvårdscentrum utökade resurser i syfte att kunna inrätta fler kunskapsteam med uppdrag att fortbilda primärvårdens personal inom fler för primärvården relevanta områden

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att tillföra resurser till de Akademiska vårdcentralerna i syfte att stärka forskning och utveckling inom primärvården

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att skapa förutsättningar för fler allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna

Talla Alkurdi (S)

Victor Harju (S)

Robert Johansson (S)

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2019-11-26

§ 244
Yttrande över motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

HSN 2019-1309

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården. I motionen presenterar Talla Alkurdi (S) fem olika förslag till hälso- och sjukvårdsnämnden rörande fortbildningsgaranti för vårdpersonal på husläkarmottagningar, utredning om ersättningssystem som främjar fortbildning för personal inom primärvården, utökade resurser till Akademiskt primärvårdcentrum och de Akademiska vårdcentralerna samt förutsättningar för fler allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S)

Yrkanden

1. Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2. Talla Alkurdi (S) yrkar med instämmande av Jonas Lindberg (V) bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Tjänsteutlåtande över motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Reservation

Talla Alkurdi (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Jonas Lindberg (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Deltar ej i beslut

Helen Schoultz (SD deltar ej i beslutet.

Särskilt uttalande

Helen Schoultz (SD) lämnar ett särskilt uttalande (bilaga).

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

SÄRSKILT UTTALANDE
2019-11-26

HSN 2019-1309

Hälso- och Sjukvårdsnämnden
9
Bilaga § 244 HSN 191126

Yttrande över motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S)om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

Talla Alkurdi (S) har i sin motion lagt fram flera förslag för utökad fortbildning, forskning och utveckling inom regionens primärvård. Inför den förestående förändringen med ett utökat ansvar för primärvården finns det många av förslag i motionen som är viktiga.

I vårt arbete med att ta fram en hållbar och konstruktiv sjukvårdspolitik har vi flera förslag som stämmer bra överens med Alkurdis intentioner. Samtidigt ser vi att förvaltningen arbetar med detta på olika sätt och arbetar mot en målbild där forskning, utveckling och fortbildning blir allt viktigare inom primärvården.

Våra förslag är till skillnad mot Alkurdis motion inte fullt så detaljstyrda. Vi anser att professionen bättre kan avgöra vilken fortbildning, forskning och utveckling som passar in i deras verksamhet.

Vi väljer därför att avstå i att delta i beslut.

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Kajsa Lundborg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-11-08

HSN 2019-1309

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården. I motionen presenterar Talla Alkurdi (S) fem olika förslag till hälso- och sjukvårdsnämnden rörande fortbildningsgaranti för vårdpersonal på husläkarmottagningar, utredning om ersättningssystem som främjar fortbildning för personal inom primärvården, utökade resurser till Akademiskt primärvårdcentrum och de Akademiska vårdcentralerna samt förutsättningar för fler allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Tjänsteutlåtande över motion 2019:21 av Talla Alkurdi (S) om behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Akademiskt primärvårdscentrum (APC) servar personal och studenter vid primärvårdsenheter, oberoende av driftsform, med utbildning, fortbildning och utvecklingsarbete. Det sker i nära samverkan med hälso- och sjukvård, universitet, högskolor och många andra aktörer. Inom APC finns åtta Akademiska vårdcentraler (AVC).

Under 2018 genomförde APC 900 fortbildningsaktiviteter för 15 000 deltagare, 48 600 studentdagar, samt 100-tals forsknings- och utvecklingsprojekt. Därutöver rymmer verksamheten bland annat nätverk, modeller för verksamhetsutveckling och kunskap inom allt från hälsofrämjande insatser till specifika sjukdomsområden. APC/AVC har cirka 180 medarbetare.

Den nationella kunskapsstyrningsorganisation, vilken Region Stockholm införde den 1 september 2019, har som mål att på ett strukturerat sätt nå ut till hälso- och sjukvården med evidensbaserad kunskap, samt att säkerställa ett likvärdigt kunskapsstöd till samtliga vårdgivare i hela regionen. En av anledningarna till att organisationen införs är bland annat tidigare svårigheter att sprida och implementera ny kunskap på ett enhetligt sätt, samt att kunskapsspridningen har tagit lång tid.

Inom ramen för omställningen till det nya nationella systemet för kunskapsstyrning behöver den regionala sakkunnigverksamheten anpassas till den struktur som skapats på nationell nivå. Under 2020 intensifieras därför arbetet med att ta fram nya avtal för APC och AVC, som är anpassade till den nya funktionen som Universitetssjukhusenhet (USV-enhet). Avsikten är att tydliggöra uppdraget om att sprida och stödja implementering av ny kunskap och lokal verksamhetsutveckling. För APC och de åtta AVC innebär det att arbetet kommer att inriktas mot hur verksamheten ytterligare ska kunna stödja utveckling inom primärvården mot ett lärande hälso- och sjukvårdssystem.

Kunskapsstyrningsorganisationen är ett centralt steg i att förverkliga Region Stockholms primärvårdsstrategi, Mål och strategisk inriktning för primärvården i Region Stockholm 2019-2025, med en stärkt primärvård där utbildning, fortbildning och kunskapsutveckling av hög kvalitet är avgörande. Det är också en del i att nå regionens övergripande mål för primärvården om en jämlik och förbättrad hälsa till år 2025.

Överväganden
Motionen besvaras utifrån de förslag som frågeställarna framför:

1. *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en fortbildningsgaranti för vårdpersonalen på husläkarmottagningarna med krav på minst tio externa fortbildningsdagar per år för specialistläkare och fyra dagar per år för specialistsjuksköterskor

och annan legitimerad personal, med fokus på den medicinska verksamheten.

I förfrågningsunderlaget för Husläkarverksamhet med basal hemsjukvård finns följande skrivning under rubriken 5.4 Personal och kompetens: ”Vårdgivaren ska ha personal i den omfattning som krävs för att utföra uppdraget i enlighet med Avtalet. Vårdgivaren ska tillse att personalen har för uppdraget adekvat utbildning och kompetens och får den kompetensutveckling och handledning som erfordras.” Det är arbetsgivaren som har det huvudsakliga ansvaret för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att kunna genomföra uppdraget. Vi som beställare skulle visserligen kunna ställa preciserade krav på omfattningen av kompetensutvecklingen. Det skulle dock vara svårare att ställa krav på innehållet i kompetensutvecklingen, vilket sannolikt är viktigare än hur många dagar den ska omfatta. Behovet av kompetensutveckling, både vad gäller tid och innehåll, varierar stort mellan de olika mottagningarna bland annat beroende på personalgruppens grundläggande erfarenhet och kompetens, men även beroende på i vilket geografiskt område mottagningen verkar.

Det är idag inte möjligt att ge *en* beskrivning hur fortbildning och kompetensutveckling fungerar idag på vårdcentralerna och hur det följs upp. Det finns snarare 210 olika beskrivningar, vilket beror på att våra 210 vårdcentraler ser väldigt olika ut. En del har en eller två läkare samt distriktssköterska medan andra vårdcentraler kan ha 10 till 20 läkare och nästan lika många distriktssköterskor. En del mottagningar är relativt nystartade och har en stor andel nyutbildad personal medan andra mottagningar har funnits i många år och har personal med 30 års erfarenhet. Hur gruppen med listade patienter på vårdcentralen ser ut påverkar också behovet av kompetensutveckling, t.ex. avseende ålder och behov av tolk. Det är en rad faktorer som påverkar den enskilda mottagningens fortbildnings- och kompetensutvecklingsbehov, både avseende omfattning och innehåll.

För att över tid vidmakthålla och utveckla kompetens behöver personalen fortbildning. Förvaltningens roll är att stödja vårdgivarna i att kunna ta detta ansvar. För att bistå vårdcentralerna med fortbildning finns ett antal verksamheter inom regionen.

Akademiskt primärvårdscentrum har en omfattande verksamhet för såväl utbildning och fortbildning som dels centralt, men även lokalt, via

Akademiska vårdcentraler, verkar för bl. a ut- och fortbildningsverksamhet. Per år har man cirka 900 fortbildningsaktiviteter för 15 000 deltagare. STRAMA bedriver fortbildning om god antibiotikaanvändning lokalt. Enheten Medicinsk fortbildning har informationsapotekare och -läkare som med utgångspunkt från lokal läkemedelsförskrivning fortbildar husläkare i rationell läkemedelsanvändning med aktiviteter på husläkarmottagningarna.

Det finns en pågående pedagogisk utveckling i att fortbildning bedrivs på bästa rationella sätt. Klassisk katedral undervisning har visat sig ha begränsat genomslag på klinisk verksamhet efter genomgången fortbildning. STRAMA och Medicinsk fortbildning har lokala genomgångar utifrån önskemål och lokal enhets statistik, vilket bedöms ge en närmare relation mellan innehåll i utbildning och klinisk verksamhet därefter.

Det bedöms inte vara i linje med att minska detaljstyrningen i avtalen om vi slår fast tidomfattningen på kompetensutveckling och fortbildning. Vi ser inte heller någon möjlighet att följa upp att varje enskild medarbetare får den tid till fortbildning som anges i avtalet. Det skulle då bygga på självrapportering från vårdgivarna vilket innebär en ökad administrativ arbetsbörda.

Att införa en fortbildningsgaranti som gör gällande att alla specialistläkare ska ha rätt till 10 fortbildningsdagar per år och att andra legitimerade yrkesgrupper ska ha rätt till 4 fortbildningsdagar per år, skulle kosta ca 70-80 miljoner per år. För 1 000 stycken specialistläkare skulle det innebära ett arbetsbortfall på cirka 6 000 arbetsdagar eller cirka 30 årsarbetare på heltid. Idag beräknas samtliga legitimerade yrkesgrupper i snitt ha ungefär 4 fortbildningsdagar per år på husläkarmottagningarna. Vid krav på 4 respektive 10 fortbildningsdagar per år innebär det en ökning med 6 dagar per person för läkargruppen, men ingen förändring sett över hela Regionen för gruppen med annan legitimation.

Det finns några konsekvenser av frågeställarens förslag som bör framhållas. Redan idag finns det ett stort tryck på bokningsbara tider på husläkarmottagningarna, framförallt läkartider. Vid en fortbildningsgaranti skulle cirka 40 000 bokningsbara läkartider försvinna då det inte är troligt att de som är på fortbildning kommer att ersättas av vikarier/hyrläkare. Det skulle innebära att det blir än svårare att uppfylla målet om en god tillgänglighet till bokade läkarbesök.

2. *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda hur ersättningssystemet bättre kan främja fortbildning för personalen inom primärvården.

Sedan 2016 har husläkarmottagningarna som del i målrelaterad ersättning möjlighet att erhålla ersättning med idag sex kr per listad patient för utförande och redovisning av ett medicinskt förbättringsarbete. Som stöd i detta arbete erbjuder HSF genom QRC Kvalitetsregister Stockholm sedan år 2019 en subventionerad och skräddarsydd kurs, liksom kvalitetseftermiddagar och telefonnummer till en coaching-funktion. Kursen ges t.o.m. år 2021. Syftet är att höja kvalitén på förbättringsarbetena och att öka lärandet och erfarenhetsutbytet mellan mottagningarna. Den skräddarsydda utbildningen sträcker sig över cirka åtta månader med fem utbildningstillfällen, två halvdagar och en coaching-funktion per telefon. Målgruppen för utbildningen är medarbetare från länets husläkarmottagningar. Förvaltningen ger även en bonus med åtta kr per listad patient till de mottagningar som minst två gånger per år anordnar fortbildning på mottagningen som genomförs av informationsapotekare/-läkare eller av personal från Strama Stockholm. På detta sätt kan förvaltningen i någon mån styra kompetensutvecklingen kring prioriterade ämnesområden såsom antibiotikaförskrivning, eller annat som regionen bedömer som prioriterat. HSF skulle kunna höja ersättningen för de mottagningar som genomför fortbildning/kompetenshöjning med hjälp av Strama Stockholm/eller informationsläkare/-apotekare. HSF skulle även kunna höja kravet på antalet utbildningstillfällen. Dessa fortbildningar genomförs oftast på mottagningen under några timmar och innebär inte samma bortfall i arbetstid.

3. *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att ge Akademiskt primärvårdscentrum utökade resurser i syfte att kunna inrätta fler kunskapsteam med uppdrag att fortbilda primärvårdens personal inom fler för primärvården relevanta områden.

Region Stockholms Mål och strategisk inriktning för primärvården i Region Stockholm 2019-2025, Primärvårdsstrategin, lyfter primärvårdens utmaningar utifrån ändrat behov hos regionens invånare. Det handlar bland annat om demografiska förändringar med en ökad andel äldre och förändringar i sjukdomspanoramat med fler som lever längre med kroniska sjukdomar samt en ökad psykisk ohälsa. Det innebär också utmaningar för behovet av stöd till primärvården.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens uppdrag till APC är att stödja utvecklingen i primärvården genom fortbildning, utbildning och utveckling för studenter och vårdpersonal för att säkerställa att bästa tillgängliga kunskap ska finnas tillgänglig i primärvården.

APC är sedan 1 september del i den nationella kunskapsstyrningsorganisationen och är en av Universitetssjukvårdsenheterna inom Region Stockholm. APC finns representerade i det nationella programområdet Nära vård/ Primärvård. Inom kunskapsstyrningsorganisationen ska de regionala programområdena (RPO) identifiera sjukvårdsregionala förbättringsbehov inom de områden som prioriterats av det nationella programområdet (NPO). Regionala insatser som har störst effekt för att åstadkomma en god hälsa och en god vård på lika villkor för hela befolkningen ska identifieras, utifrån förutsättningarna i Region Stockholm.

Nationellt och regionalt programområde Nära vård/ Primärvård utgör således en grund för gemensamma prioriteringar gällande vilken kunskap som är mest central att få ut i primärvården. På så sätt säkerställs att APC:s verksamhet förmedlar relevant och riktig kunskap till vårdlinjen. Kunskapsstyrningsstrukturen stödjer APC:s uppdrag och verksamhet då rollen som USV-enhet innebär ett ännu större fokus på regionalt och lokalt implementerings- och förbättringsarbete.

För att kunna svara mot de behov som kommer att ställas på en implementeringsorganisation i kunskapsstyrningssystemet behöver APC besitta kompetens inom de områden som prioriteras av den nationella kunskapsstyrningsorganisationen, liksom inom de områden där regionala och lokala behov hos befolkningen i Region Stockholm har identifierats. Det innebär också att APC:s verksamhet kontinuerligt måste utvecklas för att möjliggöra kunskapsspridning inom de för primärvården relevanta områden såsom frågeställarna Talla Alkurdi efterfrågar.

En utökad ekonomisk ram planeras inte under kommande år. Däremot är det rimligt att anta att en stor del av de särskilda medel som utlovats inom ramen för den nationella satsningen Standardiserade vårdförlopp, och som sannolikt till stor del kommer beröra primärvårdens medarbetare, kommer tillfalla APC för att nyttjas för implementeringsarbetet. Mot bakgrund av ovanstående, är det inte försvarbart att riskera en inlåsningseffekt av resurser för inrättandet av fler kunskapsteam, innan uppdragen från kunskapsstyrningsorganisationen och den riktade nationella finansieringen kommit på plats och val av implementeringsmetod fastslagits.

4. *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att tillföra resurser till de Akademiska vårdcentralerna i syfte att stärka forskning och utveckling inom primärvården.

Vad gäller FoU inom primärvården har flertalet åtgärder redan satts in för att ytterligare stimulera FoU inom primärvården med siktet inställt mot nätverkssjukvården som håller på att implementeras.

Regionen har sedan 2013, vid sidan av de statliga så kallade ALF-medlen, utlyst 10 mkr årligen i sökbara projektmedel för FoU inom primärvård, psykiatri och geriatrik (PPG). Satsningen har visat sig vara mycket lyckosam vad gäller FoU inom psykiatrin. Tyvärr, kan ej samma positiva utveckling skönjas inom primärvården eller geriatriken. Med bakgrund av detta har regionen, sedan 2018, valt att i stället allokera PPG-medlen till sökbara projektmedel inom nätverkssjukvården. Projekt inom ramen för utlysningen ska ha två ledare, varav den ena inom ett akutsjukhus eller en geriatrisk klinik och den andra inom primärvården. Detta för att stimulera FoU i utvecklingen av framtidens vårdlandskap med nätverk kring patienten, det vill säga nätverkssjukvården.

FoU är helt avgörande för att nätverkssjukvården, som håller på att växa fram i regionen som en del av Framtidsplan för hälso- och sjukvården (LS 1409-1068), ska fungera såsom tänkt.

Avsikten med nytt avtal för APC och AVC är att stärka lokal kunskapsspridning till primärvårdsenheter och därför knyta AVC närmare APC. Strukturen möjliggör att AVC:erna fungerar som noder för den verksamhet som kräver klinisk koppling. Detta ökar handlingsutrymmet för APC och AVC att styra inriktningen av verksamheten så att den bäst når målet om god fortbildning, utbildning och utveckling inom primärvården.

En utökad ekonomisk ram planeras inte under kommande år för APC eller AVC.

5. *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att skapa förutsättningar för fler allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna.

Sedan 2016 har husläkarmottagningarna som del i målrelaterad ersättning möjlighet att erhålla ersättning för utförande och redovisning av ett medicinskt förbättringsarbete. Som stöd i detta arbete erbjuder HSF genom

QRC Kvalitetsregistercentrum Stockholm sedan år 2019 en subventionerad och skräddarsydd kurs, liksom kvalitetseftermiddagar och telefonnummer till en coaching-funktion. Kursen ges till och med år 2021. Syftet är att höja kvalitén på förbättringsarbetena och att öka lärandet och erfarenhetsutbytet mellan mottagningarna. Den skräddarsydda utbildningen sträcker sig över cirka 8 månader med fem utbildningstillfällen, två halvdagar och en coaching-funktion per telefon. Målgruppen för utbildningen är medarbetare från länets husläkarmottagningar.

Förvaltningen kommer fortsätta utveckla förbättringsarbetet på husläkarmottagningarna och ser över möjligheten att införa målrelaterad ersättning för medicinskt förbättringsarbete inom fler avtalsområden. Detta ligger också i linje med inriktningen i Primärvårdsstrategin.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut förväntas inte få några miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för dokumentation/administration.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2019-11-08

STOCKHOLMS LÄNS SJUKVÅRDSOMRÅDE	Utdrag Sammanträdesdatum	§ 9 Diarienr SLSO 19-1124
Sjukvårdsstyrelsen	2019-11-21	

Justerat Barbro Naroskyin Anders Ekholm

§9

Yttrande över remiss av Motion (2019:21) av Talla Alkurdi (S) om behov av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården.
SLSO 19-1124

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde beslutade

att avge yttrande över remiss av Motion (2019:21) av Talla Alkurdi (S) om behov av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården enligt skrivelse, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Utdragsbestyrkande

Olga Bjerstedt

Region Stockholm

Stockholms läns sjukvårdsområde
Sjukvårdsdirektören

BESLUTSUNDERLAG
2019-10-31

SLSO 19-1124

Yttrande över remiss av Motion (2019:21) av Talla Alkurdi (S) om behov av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel V – Vårdutvecklingsroteln anmodats yttra sig över behovet av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården.

Ärendebeskrivning

I motionen framförs att mer utbildning behövs inom primärvården för vårdpersonal på husläkarmottagningar, minst tio externa fortbildningsdagar per år för läkare och fyra för specialistsjuksköterskor och annan legitimerad personal. Vidare framförs att Akademiskt primärvårdcentrum bör tillföras mer resurser för att kunna inrätta fler kunskapsteam med uppdrag att fortbilda primärvårdens personal, stärka forskning och utveckling inom primärvården. Det ska också ges förutsättningar för allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna.

Förvaltningens yttrande

SLSO anser att motionen tar upp ett viktigt område.

Förvaltningen vill belysa att Talla Alkurdi hänvisar till Läkarförbundets undersökning "Fortbildning i vårdvalet" som ger Region Stockholm underkänt vad gäller krav på fortbildning.

Det bör poängteras att i undersökningen "Fortbildning i vårdvalet" så är det förfrågningsunderlaget för vårdval primärvård som har granskats. I förfrågningsunderlaget finns inget krav på fortbildning för personalen och Region Stockholm är långt ifrån unik vad gäller detta. Bara sex av 21 landsting/regioner har specificerat mängden fortbildning.

Talla Alkurdi hänvisar också till Läkarförbundets fortbildningsenkät för 2018 där hon anser att Regionen Stockholm som helhet sticker ut med näst lägst antal externa fortbildningsdagar per läkare och år (5 dagar att jämfört med 7,9 för Region Kalmar).

Fortbildningsenkäten går ut till var sjunde yrkesverksam i Sverige skriven medlem. Urvalet gick ut till 2 997 individer och av dessa svarade 1 139 stycken (en svarsfrekvens på 40 %). Ur deras svar kan utläsas att Norrbotten har lägst antal externa fortbildningsdagar på 4 dagar och sju landsting/regioner har externa fortbildningsdagar på runt 5 stycken per år (Blekinge 5,2, Jämtland 5,6, Jönköping 5, Kronoberg 5,4, Skåne 5,7, Stockholm 5, Sörmland 5,4). Med tanke på att bara var sjunde läkare fått

frågan och av dessa svarsfrekvensen är 40 % går det inte belägga att Region Stockholm sticker ut i jämfört med de andra landstingen/regionerna.

Förvaltningen anser att det vore positivt med en fortbildningsgaranti men att de tio fortbildningsdagarna för specialistläkare och fyra för övrig personal bör innefatta både intern och extern utbildning. Beslut om utbildning bör också tas i dialog mellan chef och medarbetare som en del i kompetens- och utvecklingsplanen.

Förvaltningen delar motionärens förslag att utreda hur ersättningssystem bättre kan främja fortbildning för personal inom primärvården samt att Akademiskt primärvårdscentrum bör få utökade resurser.

Vad gäller att skapa förutsättningar för allmänläkare att kombinera patientarbete med lokalt utvecklingsarbete på vårdcentralerna anser förvaltningen att det är något som bör ske i samråd med chef och medarbetare, och inte något som bör fastställas centralt.

Förslag till beslut

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge yttrande över remiss av Motion (2019:21) av Talla Alkurdi (S) om behov av mer fortbildning, utveckling och forskning inom primärvården enligt ovanstående, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Maria Hjalmarsson
VO Primärvård chef